

Õppesuund PÄRIMUSKULTUUR JA LOOMEMAJANDUS

IDEE – kasutada maksimaalselt ära olemasolevaid RESSURSSE:

- ASUKOHT - ajalooliselt ja kultuurilooliselt huvitav Põhja-Eesti piirkond, Lahemaa Rahvuspargi ala – võimalik õppetöös ära kasutada mitmekülgset loodus- ning kultuurimaastikku (Nt arheoloogiline väli Uuri-Kahala-Muuksi-Kuusalu piirkonnas; rannakultuur; mõisakultuur Kolga mõisa näite; Kuusalu raamatukogus asuvad Väino Eskeni Fondi arhiivimaterjalid jpm)
- INIMKAPITAL – ümbruskonnas elab ja tegutseb valdkonnaga seotud spetsialiste ja praktikuid, kelle teadmised, kogemused rikastavad õpilast. Võimalikeks partneriteks ettevõtjad ja mittetulundusühingud.
- KOOLI MAINE/ NÄGU – kodune kool, mis väärtustab inimest ja tema lugu.

EESMÄRK: Väärtustada Eesti rahvuskultuuri ning teadvustada eesti omakultuuri kujunemislugu. Teadmine, kes ma olen ning kust tulen, on oluline osa noore inimese minapildi kujunemisel. Kui õpilane teab ühe Eesti piirkonna näitel eesti loodusloolist ja ajaloolist kujunemist ning tunneb pärimuskultuuri, oskab ta oma elukeskkonda paremini ka väärtustada. See loob eeldused, et noortel on huvi minna sel alal edasi õppima ning hiljem on neil soov ka oma kodukanti tagasi pöörduda.

Õppesuuna valinud õpilasel on head eeldused asuda edasi õppima järgmistel erialadel: ajalugu, semiootika, sotsioloogia, etnoloogia, arheoloogia (TÜ), rahvuslik tekstiil, rahvuslik ehitus, huvijuht-loovtegevuse õpetaja, kultuurikorraldus, pärimusmuusika (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), restaureerimine (EKA), turismikorraldus (EHTE) jne.

Teoreetilise poolega käib kaasas ka praktiline pool – võimalus kaasa lüüa, osaleda, ise kätega midagi teha. Eesmärk: teoreetilisi teadmisi võimalik praktikas kasutada. Pakkuda õpilastele mitmekülgset praktilist väljundit – Kolga Muuseumi kogude baasil uurimistööd, Kolga mõisa ning Lahemaa RP tutvustamine giidina, kohalike kultuuriseltsidega koostöös kultuuriürituste ja –projektide elluviimine, kohalike väikeettevõtjatega koostöös traditsiooniliste oskuste ja tövõtete omandamine. Oluline on õpilastes keskkonnaalaste ning taaskasutust väärtustavate tarbimisharjumuste kujundamine.

Õppesuunda rakendatakse koostöös Kolga Muuseumi, Keskkonnaameti (Lahemaa Rahvuspargi), TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Kodu-uurijate Seltsi, kohalike turismiettevõtete ning kultuuripärandit väärtustavate kodanikeühendustega (nt Veljo Tormise Kultuuriselts, Laurensiuse Selts), samuti teiste vastavate institutsioonidega.

Õppesuunal on neli kohustuslikku ainet:

1. Sissejuhatus pärimuskultuuri
2. Pärimuskultuur kui looming

3. Elukeskkond pärimuskultuuri osana
4. Loomemajandus

Ained jagunevad omakorda kursusteks. Kursuse kestuseks on 35 tundi.

Õppesuuna ainete tutvustus:

1. **Sissejuhatus pärimuskultuuri** – 2 ainekursust 10. klassis

Sissejuhatus pärimuskultuuri I

Kursusel:

- käsitletakse üldmõisteid;
- tutvustatakse ajaloolis-kultuurilist konteksti, kuhu Eesti pärimuskultuur (omakultuur) paigutub;
- selgitatakse vaimse ja materiaalse kultuuri olemust;
- kõneletakse pärimuse vormidest minevikus ja ka kaasajas (sh internetifolkloor, sotsiaalvõrgustike roll jpm);
- õpitakse märkama erinevate rühmade pärimust ning kultuurilisi eripärasid.
- Õppekäigud erinevate kultuuriliste rühmade juurde (nt Setumaa, Mulgimaa, linnakultuur (nt Tallinnas Uue Maailma Selts – näide linlikust kogukonnast), etniliste eripäradega rühmad – rannarootsed, juudid jne).

Sissejuhatus pärimuskultuuri II

- Kursus keskendub kultuuri ning kultuurinähtuste uurimise metoodikale.
- Tutvutakse Eesti erinevate mäluasutustega (arhiivid, muuseumid) sh tehakse õppekäike muuseumidesse ja arhiividesse;
- Praktiliste tööde ja ülesannete (nt küsitlus, kirjeldus, intervjuu, vaatlus jpm) kaudu õpitakse kultuurinähtusi, –ilminguid ja –tekste jäädvustama ning allikmaterjali analüüsima.

2. **Pärimuskultuur kui looming** – 1 ainekursus 11. klassis, 1 praktikum/ suvekool 11. klassis

- Konkreetsete käeliste tegevuste kaudu (nt kirivöö, kindakiri, naela sepisena, kandle valmistamine) õpetakse eseme materjalivalikut, valmistusviisi, kasutuseesmärke; ka ornamentika tähendust-tähtsust.
- Praktikale eelneb teoreetiline ainekursus, tutvustades pärimuse kui loomingu erinevaid avaldumisvorme (nt muusika, kunst, tarbekunst).

- Suvekool on intensiivne nädalane kursus, kus tavapärasest kooli keskkonnast eemal omandatakse teadmisi ning praktilisi oskusi (nt kandle valmistamine, arheoloogilised kaevamised, materjalide kogumine välitööde vormis).

3. **Elukeskkond pärimuskultuuri osana** – 1 ainekursus 12. klassis, 1 praktikum 12. klassis + praktikakonverents

- Kursusel antakse juhised kodu-uurimusliku uurimustöö läbiviimiseks ning kirjutamiseks.
- Tutvustatakse kodu-uurimise allikaid.
- Käsitletakse pärimuse kasutamist kaasajal turisminduses ja meedias.
- Praktilise tööna koostab õpilane uurimustöö antud õppesuunal.
- Rühmatööna valmib Kolga ümbruse aja- ja kultuurilooliliste paikadega nn väärtuste rada, mis tähistatakse nii maastikul kui ka virtuaalselt. Väärtuste rada on võimalik edaspidi kasutada õpetegevuses kõigil Kuusalu valla õpilastel.

4. **Loomemajandus** – 2 ainekursust 11. või 12. klassis

Praktilise suunitlusega ainekursused, mille jooksul õpilasel on võimalik rakendada õppesuunal omandatud teadmisi kas

- Kolga Muuseumis (kogude korraldamisel, materjali analüüsimisel, ekskursioonigruppide juhendamisel),
- kohalike turismiettevõtete juures (turismikorraldus, traditsiooniliste käsitööoskuste vahendamine ja õppimine),
- kohalike kultuuriseltside juures (traditsiooniliste kultuuriürituste korraldamine) jne
- Praktiliste tööde/projektide/pakettide kokkuvõtete esitlemine.

Ainekava raames toimuvad jooksvalt mitmesugused teemapäevad (nt rannakultuur, setu kultuur, rahvatants, rahvalaul, kohapärimus). Sügisesed huvirändamised Gustav Vilbaste vaimus lähiümbruses ja kaugemalgi (Väärtuste rada).

12. klassi lõpus toimub õppesuuna komplekseksam. Gümnaasiumi jooksul tuleb sooritada uurimustöö ja/või projektitöö ning see ka avaliku esinemisena kaitsta.

Õppesuuna lõpetaja:

- **Väärtustab eesti pärimuskultuuri ja tunneb huvi teiste kultuuride vastu**
- **Oskab teadvustada enda kuuluvust eri pärimusrühmadesse ning mõistab nende rolli identiteedi kujundajatena**

- **Valdab hästi pärimuskultuuri erinevaid aspekte ja oskab oma teadmisi loovalt kasutada**
- **Oskab luua ja kasutada eri liiki allikmaterjale ning koostada analüüsivat uurimustööd**